

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI
RESPUBLIKA TA'LIM MARKAZI**

Respublika
Ta'lim Markazi

**2022-2023-O'QUV YILIDA UMUMIY O'RTA TA'LIM
MAKTABLARINING 11-SINF O'QUVCHILARI UCHUN
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYA IMTIHONINI
O'TKAZISH BO'YICHA TARIX FANIDAN METODIK
TAVSIYA VA MATERIALLAR**

Toshkent-2023

Imtihon materiallari va tavsiyalar Respublika ta'lim markazi huzuridagi ilmiy-metodik kengashi 2023-yil 25-martdagi 1-sonli yig'ilishida muhokama qilinib, nashrga tavsiya etilgan.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalarining 11-sinf o'quvchilari yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish bo'yicha metodik tavsiya va materiallarni tijoriy maqsadda ko'paytirib tarqatish taqiqlanadi.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari metodbirlashmalari bosqichli nazorat imtihoni materiallariga 15-20% gacha o'zgartirishlar kiritishi mumkin.

Tuzuvchilar:

F. Mahmudova – Respublika ta'lim markazi ijtimoiy fanlar va ijodiy ko'nikmalarni rivojlantirish bo'limi boshlig'i.

N. Hakimov – Respublika ta'lim markazi metodisti.

A. Omonov – Respublika ta'lim markazi metodisti.

Taqrizchilar:

Sh. Ergashev – O'zR FA Tarix instituti katta ilmiy xodimi, t.f.n., dotsent.

E. Abdumannatov – SamDU Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti, fakultetlararo pedagogika kafedrasida o'qituvchisi, PhD.

J. Mustafoyev – NavDPI "Tarix o'qitish metodikasi" kafedrasida katta o'qituvchisi

Q. Exsonov – Toshkent shahar Yangiheyot tumani 332-sonli umumta'lim maktabi oliy toifali tarix fani o'qituvchisi

JAHON TARIXI 11-SINF

Tarix fanidan yakuniy attestatsiya imtihonlari uchun taklif etilayotgan mazkur topshiriqlar umumiy o'rta ta'limning davlat ta'lim standartlari asosida tayyorlangan. Ushbu topshiriqlar biletlarda aks ettirilgan bo'lib, har bir biletga uch yo'nalishdagi mavzu asosida uchtdan savol beriladi: Topshiriqlar quyidagi mazmunda tuziladi.

1. Jahon tarixida yuz bergan tarixiy jarayonlar va amalga oshirilgan islohotlar bilan bog'liq bo'ladi.
2. Jahon tarixi fanida o'rganiladigan tarixiy-me'moriy inshootlardan biri beriladi.
3. Biletidagi uchinchi topshiriq dunyo ilm-fani va madaniyati rivojiga hissa qo'shgan tarixiy shaxslaridan biri haqidagi savoldan iborat bo'ladi.

Birinci savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash mezonlari	Ball
1	Tarixiy voqeani yuz bergan vaqti va sababini ayta olishi	1 ball
2	Jarayon yoki islohotlar tashabbuskori (tashabbuskorlari)ni faoliyatini bilish.	1 ball
3	Amalga oshirilgan islohotlarning mohiyatini yoritib berishi.	1 ball
4	Voqeani qayerda sodir bo'lganligini zamonaviy xaritadan ko'rsata olishi.	1 ball
5	Jarayon yoki islohotlar bo'lgan davrdagi shart-sharoitlar va oqibatlarini.	1 ball
Jami:		5 ball

Ikkinchi savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash mezonlari	Ball
1	Me'moriy inshoot sanasi yoki davrini to'g'ri aytishi.	1 ball
2	Me'moriy inshootni qurdirgan shaxs yoki shaxslarni bilishi.	1 ball
3	Me'moriy inshootning qayerda joylashganligini (zamonaviy xarita orqali) ko'rsata olishi	1 ball
4	Me'moriy inshootning o'ziga xos ko'rinishi ya'ni me'morchilik uslublarini tasvirlay olishi	1 ball
5	Me'moriy inshootning vazifasini to'g'ri ayta olishi	1 ball
Jami:		5 ball

Uchinchi savol bo'yicha o'quvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash mezonlari	Ball
1	Tarixiy shaxsning yashagan yillari (yoki davri)ni to'g'ri aytishi	1 ball
2	Tarixiy shaxsning hayoti haqida xronologik tarzda ma'lumot berishi	1 ball
3	Qaysi fan yoki madaniyat sohalarida ijod qilganligi haqida ma'lumot berishi	1 ball
4	Tarixiy shaxsning asarlari yoki amalga oshirgan ishlarini aytib o'tishi	1 ball
5	Tarixiy shaxsning insoniyat taraqqiyotiga qo'shgan hissasi haqida fikr bildirishi	1 ball
Jami:		5 ball

Izoh: har bir yo‘nalish bo‘yicha ballar yaxlitlanib (Bunda yaxlitlangan ball 4,5 dan past bo‘lsa – 4 baho, yuqori bo‘lsa – 5 baho. Masalan: $5+4+5=14:3=4,6$ yaxlitlansa 5 baho, $4+4+5=13:3=4,3$ yaxlitlansa 4 baho), yakuniy attestatsiya imtihoni sinovining yakuniy bali sifatida sinf jurnalining “Jahon tarixi” sahifasiga qo‘yiladi.

O‘quvchilarga bilet olganlaridan keyin tayyorgarlik ko‘rishlari uchun 20 daqiqa vaqt beriladi.

Imtihon savollariga maktab metodbirlashmasi qarori bilan tuzatishlar, qo‘shimchalar va takliflar kiritilishi mumkin. Imtihon topshirish jarayonida o‘quvchi o‘z fikrini faqat darslik materiallari asosida emas, balki boshqa manbalarga tayangan holda ham bayon qilishi mumkin. Shuningdek, tarix fani chuqurlashtirib o‘qitiladigan sinf va maktablarda imtihon biletleri 4 ta savoldan iborat bo‘ladi. Tarix fani chuqurlashtirib o‘qitiladigan sinf va maktablarning imtihondagi to‘rtinchi savollari o‘qituvchi tomonidan tuzilib, maktab metodbirlashmasi tomonidan tasdiqlanadi.

JAHON TARIXI

1-BILET

1. Boburiylar imperiyasiga asos solinishi.
2. Parijdagi Luvr muzeyi va uning boshqa muzeylardan farqli jihatlari haqida ma'lumot bering.
3. Mashhur rassom va haykaltarosh Leonardo da Vinchi ijodi va faoliyati.

2-BILET

1. Italiyaning birlashtirilishi haqida ma'lumot bering.
2. Semiramida osma bog'larining o'ziga xos qurilish uslubi haqida ma'lumot bering.
3. Rassom Rafael Santi hayoti va ijodi.

3-BILET

1. Koguryo davlatining tashkil topishi.
2. Olimp xudosi Zevs haykali bunyod etilishi haqida ma'lumot bering.
3. Rembrandt hayoti va ijodi.

4-BILET

1. Usmoniylar davlatining tashkil topishi va va uning o'ziga xos davlat boshqaruvi haqida ma'lumot bering.
2. Quyosh xudosi Gelios haykalining qurilishi.
3. Tomas Edison hayoti va faoliyati.

5-BILET

1. Saljuqiylar davlatining vujudga kelishi va uning o'ziga xos davlat boshqaruvi haqida ma'lumot bering.
2. Aleksandriya mayog'i va uning o'ziga xos vazifasi.
3. Kamoliddin Behzod ijodining jahon tasviriy san'ati taraqqiyotiga ta'siri.

6-BILET

1. Oltin O'rda xonligining tashkil topishi va uning o'ziga xos davlat boshqaruvi haqida ma'lumot bering.
2. Galikarnas maqbarasining qurilishi.
3. Mikelanjelo Buonarroto hayoti va ijodi.

7-BILET

1. Ikkinchi jahon urushi va oqibatlarini haqida ma'lumot bering.
2. Bayt ul-hikmaning ilm-fan rivojidadagi o'rni.
3. Isaak Nyuton hayoti va ijodi.

8-BILET

1. Dastlabki tangalarni vujudga kelishi.
2. Chichen-Itsadagi rasadxonaning o'ziga xos vazifasi haqida ma'lumot bering.

3. D.I. Mendeleevning ilm-fanga qo‘shgan hissasi haqida ma’lumot bering.

9-BILET

1. Buyuk ipak yo‘lining paydo bo‘lishi va uning tarixiy ahamiyati.
2. Avliyo Sofiya ibodatxonasining o‘ziga xos me’morchilik uslublari haqida gapirib bering.
3. Aleksandr Bell hayot va faoliyati.

10-BILET

1. Muqaddas Rim imperiyasining tashkil topishi haqida ma’lumot bering.
2. Ma’buda Artemida ibodatxonasi haqida ma’lumot bering.
3. Dunyo ilm-fanida Abu Nasr Farobiy asarlarining tutgan o‘rni.

11-BILET

1. Islom dini va arablar birlashuvi haqida ma’lumot bering.
2. Persepol shoh saroyining o‘ziga xos qurilish uslublari.
3. Galileo Galiley hayoti va ilmiy faoliyati.

12-BILET

1. AQShning tashkil topishi haqida ma’lumot bering.
2. Ma’buda Artemida ibodatxonasi haqida ma’lumot bering.
3. Dunyo ilm-fanida Ahmad al-Farg‘oniy asarlarining tutgan o‘rni.

13-BILET

1. Vashington konferensiyasi va uning tarixiy ahamiyati haqida ma’lumot bering.
2. Panteon ibodatxonasining o‘ziga xos me’morchilik uslublari haqida gapirib bering.
3. Dunyo ilm-fanida Abu Rayhon Beruniy asarlarining tutgan o‘rni.

14-BILET

1. Angliya burjua inqilobi va uning tarixiy ahamiyati.
2. Buyuk Xitoy devori haqida ma’lumot bering.
3. Abu Ali ibn Sinoning dunyo tabobat ilmiga qo‘shgan hissasi.

15-BILET

1. Jakeriya qo‘zg‘oloni haqida ma’lumot bering.
2. Kolizey amfiteatrining o‘ziga xos qurilish uslubi haqida ma’lumot bering.
3. Muhammad ibn Muso al-Xorazmiy tomonidan “algebra” atamasini ilm-fanga kiritilishi.

16-BILET

1. Mali davlatining paydo bo‘lishi va uning inqirozga yuz tutishining sabablari haqida ma’lumot bering.
2. Misr piramidalari haqida ma’lumot bering.
3. Nikolay Kopernikning hayoti va faoliyati.

17-BILET

1. Yangi dengiz savdo yo'llarining ochilishi va uning tarixiy ahamiyati haqida ma'lumot bering.
2. Tojmahal maqbarasining dunyo me'morchiligidagi o'rni.
3. Marko Polo hayoti va faoliyati.

18-BILET

1. Afina davlatining vujudga kelishi va uning o'ziga xos davlat boshqaruvi haqida.
2. Piza minorasining tarixdagi o'rni haqida ma'lumot bering.
3. German imperatori Fridrix II ning faoliyati haqida ma'lumot bering.

19-BILET

1. SSSRning tashkil topishi.
2. Eyfel minorasining qurilishi va uning o'ziga xos me'morchilik uslublari haqida ma'lumot bering.
3. Fransua Bushe ijodi va faoliyati.

20-BILET

1. Iyerogliflar sirining kashf etilishi.
2. Parfenon ibodatxonasining o'ziga xos me'morchilik uslublari haqida gapirib bering.
3. Lui Paster hayoti va faoliyati.

21-BILET

1. Birinchi jahon urushi va uning oqibatlari.
2. Ozodlik haykalining bunyod etilishi.
3. Gomerning ijodi va faoliyati.

22-BILET

1. Mesopatamiyada shahar-davlatlarning vujudga kelishi haqida ma'lumot bering.
2. Kolizey amfiteatrining o'ziga xos qurilish uslubi haqida ma'lumot bering.
3. Lyudvig va Betxoven ijodi va faoliyati.

23-BILET

1. Bug' mashinasining ixtiro qilinishi va uning tarixiy ahamiyati.
2. Buyuk Xitoy devorining qurilishi va uning o'ziga xos vazifasi haqida ma'lumot bering.
3. Galileo Galileyning ijodi va faoliyati.

24-BILET

1. Ahamoniylar davlatining tashkil topishi va uning dunyo tarixidagi o'rni.
2. Avliyo Sofiya ibodatxonasining o'ziga xos me'morchilik uslublari haqida gapirib bering.
3. Jordano Brunoning ijodi va faoliyati.

25-BILET

1. Telefonning yaratilishi va uning bugungi kundagi ahamiyati.
2. Eyfel minorasining qurilishi va uning o'ziga xos me'morchilik uslublari haqida ma'lumot bering.
3. Volfgang Amadey Motsart hayoti va ijodi.

26-BILET

1. Salib yurishlari haqida ma'lumot bering.
2. Persepol shoh saroyining o'ziga xos qurilish uslublari.
3. Astronom olim Nikolay Kopernik ijodi va faoliyati.

27-BILET

1. Fransiya-Prussiya urushi va uning yakunlari haqida ma'lumot bering.
2. Tojmahal maqbarasining dunyo me'morchiligidagi o'rni.
3. Daniel Defo hayoti va ijodi.

28-BILET

1. BMTning tashkil topishi.
2. Piza minorasining tarixdagi o'rni haqida ma'lumot bering.
3. Iogann Volfgang Gyote hayoti va ijodi.

29-BILET

1. Buyuk fransuz burjua inqilobining boshlanishi.
2. Ma'buda Artemida ibodatxonasi haqida ma'lumot bering.
3. Jonatan Svift hayoti va ijodi.

30-BILET

1. Samolyotning yaratilishi haqida ma'lumot bering.
2. Tauer ko'prigining qurilishi.
3. Iogann Sebastyan Bax hayoti va ijodi.